

Hankkeen nimi		Hankkeen numero	
Farmarivalmennus/ Nivala-Haapajärvi stk		11892	
Hankkeen diaarinumero			
1563/3510-2003			
Hankkeen toteuttaja		Yhteyshenkilö	
Keski-Pohjanmaan Maaseutokeskus r.y. 14.12.2005 alkaen ProAgria Keski-Pohjanmaa ry		Liisa Koskela	
Lähiosoite		Puhelin	Fax
Ristirannankatu 1		020 747 3250	020 747 3299
Postinumero	Postitoimipaikka	Sähköposti	
67100	Kokkola	liisa.koskela@proagria.fi	

Hankkeen toteutusaika	5.5.2003 -28.2.2006
-----------------------	---------------------

Ohjelma	
Alma	
Tavoite 1	x

1. HANKKEEN HENKILÖT (hankkeessa mukana olleet)

Nimi	Tehtävänimike ja vastuualue
Liisa Koskela	Projektipäällikkö

2. HANKKEEN OHJAUSRYHMÄ

Puheenjohtaja sihteeri ja jäsenet	Organisaatio
Tapio Kurki, puheenjohtaja	Keski-Pohjanmaan Maaseutokeskus r.y.
Liisa Koskela, sihteeri	Keski-Pohjanmaan Maaseutokeskus r.y.
Sirkku Wacklin	Pohjanmaan TE- keskus, Kokkolan toimisto
Sanna Niemi - 30.3.2004 Marja-Leena Kinnunen 1.4.2004- 31.5.2005 Vuokko Mähönen -1.6.2005- 31.12.2005 Seija Klemola 1.1.2006-	Kaustisen seutukunta - " -
Erkki Hirsimäki	Kokkolan seutukunta
Jouni Jyrinki	MTK Keski-Pohjanmaa
Matti Louhula	Keski-Pohjanmaan Maaseutuakatemia
Marko Puhto	Keski-Pohjann Juustokunta
Antti Pulkkinen 15.3.2004 -	Ylivieskan seutukunta
Pasi Liikanen 15.3.2004 -	Nivala-Haapajärven seutukunta

3. HANKKEEN YHTEISTYÖTAHOT

K-P Maaseutuopisto

Suomen kotieläinjalostusosuuskunta, Keski-Pohjan Jalostus, MTK Keski-Pohjanmaa

Alueen kunnat, TE-keskukset, alueen meijerit

4. SAAVUTETUT TAVOITTEET SUHTEESSA HANKESUUNNITELMAAN

(Toteumatiedot tukipäätöksessä vahvistetuista indikaattoreista esitetään indikaattorilomakkeella. Muut lisäselvitykset erillisillä liitteillä)

	Koko hanke (Kaustinen(kesken), Kokkola, Nivala-Haapajärvi, Ylivieska stk:t) Tilamäärätavoite/ toteutuma	Nivala-Haapajärven seutukunta Tilamäärätavoite/ toteutuma
SPV- valmennus	95 / 113	12 / 11
Kehittämisenrenkaat	299 / 137	41 / 25
Teemapäiviin osallistujat	419 / 869	69 / 100
Opintomatkat	62 / 93	0 / 7

5. KESKEINEN TOIMINTA HANKKEEN TOTEUTUSAIKANA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Kehittämisenrenkaat -toimintaa alkionsiirto, maitotilojen kans.väl. vertailu, nurmen- ja viljan viljely, talous, rakennustiimi, hedelmällisyys, laatu, ennakkoiva eläinten terveydenhuolto.

SPV- valmennuksen varhaista sukupolvenvaihdosten suunnittelua.

Kotimaan opintoretkeä aiheista alkionsiirto, paimenkoira, vilja ja rakennus.

Teemapäiviä erilaisista aiheista ympäri maakuntaa.

Liitteissä tilamäärät eri toiminnoilla 28.2.2006 mennessä (Kaustinen jatkuu vielä).

6. SAAVUTETUT TULOKSET JA VAIKUTUKSET HANKKEEN AIKANA

(Loppuarvio hankkeen ympäristövaikutuksista ja sosiaalisista vaikutuksista esitetään indikaattorilomakkeella. Lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Sukupolvenvaihdoista on tehty varsin hyvin ja keskipohjalaiset viljelijät ovatkin Suomen nuorimpia. Hanketoiminnassa pyrittiin varhaisen vaiheen suunnitteluun ja erityisesti hankkeen alkuaikoina vaiheittaiseen vaihdokseen, koska rahoituksellisesti se oli asiakkaalle edullista. Varhaisella suunnittelulla opetettiin myös jatkajaa mm. suunnitelmallisuuteen ja vastuuseen.

Eläinten ennakoivassa terveydenhuolto-osioissa paikallisten eläinlääkäreiden tieto- ja taitomäärä on lisääntynyt ja he pystyvät nyt tarjoamaan ao. palveluja laajemmalle asiakaskunnalle. Tiloille laadittiin terveydenhuoltosuunnitelma, joka on tarkoitus vuosittain päivittää. Osion puitteissa luotiin myös verkosto tilatasolla työskentelevien tahojen kanssa.

Hedelmällisyyskursseilla lisättiin tietämystä lisääntymisestä, lisääntymishäiriöistä ja eläinten seurannasta. Laboratorioharjoitusten jälkeen asiat sisäistettiin paremmin, kun saatiin opastusta anatomiaan ja testien oikeanlaiseen tekemiseen.

Kauan kaivatut alkionsiirtorengas saatiin perustettua ja päästiin tekemään koordinoitusti alkioiden huuhtelua ja tuorealkiokauppaa. Renkaat on tarkoitus jatkaa toimintaansa vielä hankkeen loputtuakin.

Taloussosiossa talous- ja veroasioiden osaaminen kehittyi. Tarkkuus ja huolellisuus sekä tilojen oman taloudellisen tilanteen seuraaminen ja vertaaminen vertaisryhmään lisääntyi. Tuloksen ja taloudellisen aseman seuraamiseen luotiin seurantatyökalu. Talousasioista kiinnostuneilla on nyt ympärillä yhteistyöverkosto.

Maitotilojen kansainvälisessä vertailussa seurattiin 40 ja 60 lehmän tilakokoja eri maiden vastaaviin. Suomalais-ta maidontuotantoa rasittaa erityisesti suuri pääomavaltaisuus.

Rakennustiimi -ryhmässä saatiin ryhmätoiminnan kautta, retkellä ja tilakohtaisten suunnitelmien arvioinnilla ratkaisuja ja kehittämisehdotuksia investoivien tilojen rakennussuunnitteluun.

Retkitoiminnalla lisättiin tietämystä sekä nähtiin erilaisia toimintamalleja ja käytäntöjä, joita voidaan toteuttaa omassa toiminnassa. Matkoilla nähtiin myös maatalouden toiminnallista ja teknistä suuntaa.

7. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEEN TOTEUTUKSESTA JA TULOKSISTA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Hankkeen avulla on saatu merkittävästi kehitetyksi osaamista maatilayritysten johtamisessa. SPV - konsultoinnin, kehittämisryhmien, teemapäivien ja opintomatkojen avulla on voitu pureutua maatilojen tulevan kilpailukyvyn kannalta merkittäviin ja ajankohtaisiin osa-alueisiin, joita muuten ei olisi pystytty viemään käytäntöön tässä laajuudessa. Hankkeen aikana syntynyt kokemus ja materiaali ovat käytössä myös hankkeen jälkeen. Hankkeen määrälliset tavoitteet ylitettiin, vaikka suunnitellut henkilöresurssit pystyttiin alittamaan. Hankkeen toteutusta vaikeutti Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella TE -keskuksen hidas asioiden käsittely aiheutti hallinnoijalle ylimääräisiä rahoituskustannuksia, joita ei kuitenkaan voitu sisällyttää hankkeen kuluihin.

Hanke on ollut tärkeä ja vastaaville on edelleen tilausta. Sukupolvenvaihdoksia pitää saada syntymään ja samoin kustannusjaita on jatkettava. Lisää vauhtia pitäisi saada myös maidon lisäksi naudanlihantuotantoon.

8. HANKKEEN SYNNYTTÄMÄT JATKOTOIMENPITEET (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Investoivat tilat tarvitsevat neuvoa, tukea ja asiantuntija-apua päätöksiinsä. Kilpailuttamismääräykset ja rakennuttamisen valvonta ovat asioita, joita voidaan ulkoistaa esim. aluksi hankkeen kautta. Tilusrakennetta pitää parantaa. Myös alkionsiirtotoiminta edellyttää lisähankkeita, koska normaalitoimintana ei sitä resurssipulan takia voida toteuttaa. Maatilojen laatuajattelun lisäämistä on jatkettava ja kilpailukykyä sekä arviointia voidaan hyödyntää ja kehittää yritysvertailussa mm. johtamistoimintoja kehittämällä. Suunnitelmallisuus korostuu sukupolvenvaihdosten varhaisessa suunnittelussa. Tulevaisuuden uskoa on syytä vahvistaa, jotta tiloille löytyy jatkajia, eikä tilanpitoa liian helposti lopeteta. Ammattiympäristöä voidaan lisätä jo nuorisotasolla (peruskoulussa).

9. HANKKEEN AIKANA TUOTETTU MATERIAALI esim. julkaisut, esitteet (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Teemapäivistä on koottuna luentomateriaali monisteina. Kehittämisryhmätöihin koottiin materiaalit talous-, kasvi- laatu- ja terveydenhuollon osalta. Talousvalmennuksessa laadittiin excel-pohja, jota tulevaisuudessa tilalaskelmissa voidaan hyödyntää.

10. ESIIN TULLEET ONGELMAT HANKKEEN TOTEUTTAMISESSA (lisäselvitykset erillisellä liitteellä)

Nivala-Haapajärvi –alueelle hyväksytty hankebudjetti jäi määrärahojen puutteesta liian pieneksi, josta johtuen hanketoiminnassa jouduttiin priorisoimaan ja tarjonta oli vähäisempää kuin alun perin suunniteltiin.

Pohjois-Pohjanmaan alueella ei hanketoiminnan jatkaminen vaikuttanut järkevältä, koska päärahoittajalta saatiin alkuaikojen maksatus kahden vuoden viiveellä. Tavoitteiden toteutumista heikensi myös se, että Kalajoella, Sievissä ja Reisjärvellä on osin vastaavanlaistakin hanketoimintaan on runsaasti tarjolla.

Markkinoinnissa tulokset heikkenivät ”reviirin” laajetessa alueelle, jossa markkinoivan henkilön tunnettavuus oli heikko. Maaseutukeskuksen henkilöstön aikaresurssit hankkeen markkinointiin olivat vähäisiä. Henkilöstön suhteellisen runsas vaihtuvuus viivästytti joidenkin osioiden käynnistymistä tai hankeosoiden toimintaa.

Sukupolvenvaihdoksissa ei tiloilla rahoitus ja toiminnan kannattavuus ole niinkään ongelma kuin jatkajien puute.

Kohderyhmän hankeväsymys oli ilmeinen. Hanketoiminnan ja teemapäivien tarjonta on runsasta. Osalla tiloista tulevaisuuden usko on ollut lujilla, eikä varsinkaan kehittämistä tarvitsevilla tiloilla ole nähty tarvetta toiminnan parantamiselle tai kehittämistyöhön ei jaksettu panostaa.

Toisaalta taas eturivin tiloilla on toiminnan kehittämiseen kiinnitetään suurta huomiota ja näiden menestyvien tilojen mallit ja käytännön toimet välittävät esimerkiksi vertaistietoa ympärilleen.

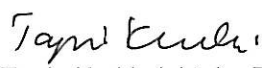
11. HANKKEEN TOTEUTUNEET KUSTANNUKSET HANKKEEN AIKANA

Kustannuslaji	Euroa
Palkat ja sivukustannukset	24 528,25
Ostopalvelut ja sivukustannukset	7 610,72
Matkakulut	5 477,15
Vuokrat	617,62

Toimistokulut	2 005,31
Muut kustannukset	11 667,08
Bruttomenot yhteensä	51 906,13
Tulot (vähennetään)	
Nettomenot yhteensä	51 906,13

12. HANKKEEN AIKANA TOTEUTUNUT RAHOITUS YHTEENSÄ

Rahoittajan nimi	EU	Valtio	Kunnat	Yksityinen	Muu rahoitus	Oma rahoitus	Yhteensä
Pohjanmaan TE-keskus	18 741,13	11 244,67					
Alueen kunnat			9 522				
Yksityisraha				5 433,13			
Hankkeen tulo							

Paikka ja aika	Allekirjoitus ja nimen selvennys
Kokkola 18.05.2006	 Tapio Kurki, johtaja, ProAgria Keski-Pohjanmaa

LIITTEET ____ kpl